

VAKVERENIGING
BRANDWEER
VRIJWILLIGERS

ONMISBAAR!

Colleges aan zet: duurzaam en betaalbaar

COLOFON

De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV) kent een drietal doelstellingen.

1. Bijdragen aan ontwikkeling van het vak van Brandweer Vrijwilliger.
2. Behoud vrijwilligerschap als onmisbare vorm van burgerbetrokkenheid.
3. Belangenbehartiging bij rechtspositie en arbeidsvoorwaarden.

"De kracht en kwaliteit van de samenleving worden bepaald door onderlinge betrokkenheid. Betrokkenheid begint met meedoen. In een betaalde baan, in het vrijwilligerswerk, in de zorg voor anderen". Dat geldt in bijzondere mate voor Brandweer Vrijwilligers die naast hun hoofdberoep bij nacht en ontij gereed staan om medeburgers hulp te verlenen.

Nu de gemeenteraadsverkiezingen gehouden zijn en de uitslagen bekend, staat de coalitievorming voor de deur. Van groot belang lijkt het om vrijwilligheid, net als in het Regeerakkoord, tot een belangrijk colledgehema te maken.

Daarom hebben wij als Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers een aantal alinea's voor de collegeprogramma's opgesteld die door de politieke partijen gebruikt kunnen worden.

Wij hebben dit in de vorm van een factsheet gedaan om het zo beknopt mogelijk te houden en aan te sluiten bij de factsheet-serie die door de VNG is uitgegeven. Zo wordt deze serie ge complementeerd met een belangrijk maatschappelijk onderwerp.

Hiermee beoogt het bestuur van de VBV een substantiële bijdrage te leveren aan onze 2de verenigingspijler namelijk het behoud van het vrijwilligerschap als bijzondere vorm van burgerbetrokkenheid. En daarmee aan het snel, adequaat en veilig repressief optreden van de ca. 22.000 Brandweer Vrijwilligers bij brand en hulpverlening.

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Aan eventuele onjuiste vermeldingen kunnen geen rechten worden ontleend.

Leusden, 15 maart 2010.
Het Dagelijks Bestuur VBV.

Vormgeving :	Imotiv Communicatie
Redactie :	Bestuur VBV
Foto's :	Links: Hans Mol, winnaar uitvindprijs 2009 met aanvaskrat hulpverlening. Rechts: Vrijwillige Brandweer Dinxperlo die op zaterdagmorgen traint op een oefencentrum.
Drukwerk :	Olbo - thuis in alle media, Hardenberg
Bezoekadres :	Larikslaan 1, 3833 AM Leusden
Postadres :	Postbus 290, 3830 AG Leusden
E-mailadres :	info@brandweervrijwilligers.nl
Website :	www.brandweervrijwilligers.nl

© Copyright 2009 Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV). Alle intellectuele eigendomsrechten op dit document komen uitsluitend toe aan Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV). Behoudens de in of krachtens de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets van dit document worden verveelvoudigd of openbaargemaakt zonder de voorafgaande toestemming.

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Voorwoord.....	4
Stand van zaken	6
Deelnemende democratie	6
Kwaliteitsverbetering en bezuiniging?	7
Inzet Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)	8
Aanbod VBV	8
Meer informatie	9
Tot slot	9
Rectificatie	10

VOORWOORD

22.000 Brandweer Vrijwilligers: onmisbaar en de beste lokale noodhulp bij brand, redding en ongevallen en die bovendien maatschappelijk betaalbaar blijft. En dat terwijl u met dalende inkomsten en megabezuinigingen te maken krijgt.

Zij kennen de wijk, buurt, dorp of stad op hun broekzak, leveren hun zichtbare aandeel in de lokale sociale samenhang en zorgen voor de lokale veiligheid. Gedreven door passie om noodhulp aan medeburgers te verlenen, staan zij bij nacht en ontij gereed om uit te rukken als hun pieper gaat.

Behoud en versterking van dit 'maatschappelijke goud' is dan ook onontbeerlijk. Daarvoor vragen wij als Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV) stevige aandacht in de komende raadsperiode. Door middel van deze eigen 'factsheet' doen wij voorstellen om dit in uw collegeprogramma te borgen.

De Brandweer Vrijwilligers spelen een belangrijke rol in een meer deelnemende democratie. Een unieke vorm van burgerparticipatie waarvan de denkracht en inzet van deze lokale burgers het wederzijds vertrouwen tussen burgers en lokaal bestuur versterkt.

Zij dragen bij aan de stabiliteit van de lokale samenleving en daarmee aan het verkleinen van de kloof tussen burger en bestuur en aan een grotere bestuurskracht van gemeenten.

C. van Beek MCDm
Voorzitter

16 SEPTEMBER 2008: KONINGIN BEATRIX IN HAAR TROONREDE OP 'PRINSJESDAG':

"De regering zet zich onverminderd in voor een grotere rol van vrijwilligers bij brandweer en politie."

Vrijwillige Brandweer Dinxperlo die op zaterdagmorgen traint op een oefencentrum.

21 APRIL 2009: BRANDWEER VRIJWILLIGER: EEN GEUZENNAAM

Tijdens het debat over de wet op de veiligheidsregio's op 21 april 2009 startte het Kamerlid Jan Schinkelshoek het debat met de legendarische opmerking dat Vrijwilliger een 'geuzennaam' is voor de onmisbare kern van de Nederlandse Brandweer. Kamerlid Ed Anker maakte het aan het einde van het debat af: "De term "Vrijwilliger" is door ons nooit als probleem gezien....

Het gaat om toegewijde mensen die dit werk vrijwillig doen. Het is voor hen geen werk. Het levert hen geen vast salaris op en zij willen in deze sector ook geen carrière maken. Natuurlijk willen ze zich ook ontwikkelen in dit vak, maar voorop staat voor hen toch dat ze dit voor de gemeenschap willen doen.

Wat mij betreft houden wij het dan ook bij de term 'vrijwilliger'. Met 'parttime professionals' wordt het alleen maar ingewikkeld. Voor je het weet, heb je het over 'uitzendkrachten', en dat kan toch niet de bedoeling zijn". Het debat over de naam is voorbij, voor de Tweede Kamer en de VBV is deze naam on-opgeefbaar!

STAND VAN ZAKEN

Het aantal Brandweer Vrijwilligers staat onder druk (een 'krimp' van meer dan 500 in 3 jaar) en de beschikbaarheid overdag is lastiger te organiseren door de toegenomen arbeidsmobiliteit. De toegenomen drukte op het werk (beschikbaarheid) en de verdere belasting op de kazerne (professionalisering) zorgt ervoor dat de druk op het gezin, man/vrouw en kinderen blijft toenemen en de grenzen van de mogelijkheden zijn bereikt.

De Brandweer Vrijwilligers zijn/worden onderdeel van grootschalige samenwerkingsverbanden zoals clusters en veiligheidsregio's en dreigen hun autonomie op de lokale kazernes te verliezen. De lokaal verworven rechten staan stevig onder druk zoals vergoedingen in personeelspotten hetgeen de kern van het verenigingsleven (want dat is het, hoe je hier ook tegenaan kijkt) aantast.

De lokale kazernes worden ontkoppeld van de gemeenteraden. Gemeenteraadsleden krijgen weliswaar periodieke (4-)jaarlijkse rapportages echter de zeggenschap over hun Brandweer Vrijwilligers verdwijnt. Invloed op verlengd lokaal bestuur is weliswaar georganiseerd maar deze is niet direct politiek gelegitimeerd en afwegingen met andere beleidsvelden zijn nauwelijks aanwezig.

DEELNEMENDE DEMOCRATIE?

Aan alle kanten wordt gewerkt aan participatie. Overal zijn initiatieven om burgers ertoe te bewegen verantwoordelijkheid te nemen voor de leefbaarheid in de eigen woonomgeving en daaraan actief bij te dragen. De Brandweer Vrijwilliger is van oudsher al met 'passie en gedrevenheid' geworteld in de lokale gemeenschap. Zij leveren een onmisbare bijdrage aan de veiligheid van die gemeenschap: een primaire levensbehoefte.

Toch dreigt de Brandweer Vrijwilliger ons als water door de vingers te ontglippen. Ooit werd de modernisering van de rechtspositierege-

ling voor de Brandweer Vrijwilliger ingezet vanuit de intentie om de beschikbaarheid van de Brandweer Vrijwilliger beter te borgen. De onlangs vastgestelde rechtspositieregeling betekent in veel gevallen een verslechtering voor de vrijwilliger en heeft een tegengesteld effect. De afgelopen 3 jaar verlieten in totaal al meer dan 500 van de 22.000 Brandweer Vrijwilligers hun korpsen.

KWALITEITSVERBETERING?

Er is een professionaliseringsslag ingezet die leidt tot strakkere normen en schaalvergroting. Deze professionalisering zou de kwaliteit van de brandweezorg moeten verbeteren. We zien echter de laatste jaren een tendens dat opkomsttijden langer worden, vrijwilligers afhaken en kazernes worden gesloten.

BEZUINIGING?

Vanwege de crisis zijn bezuinigingen onontkoombaar. De brandweezorg is daarop geen uitzondering. Hier en daar wordt mede daardoor geëxperimenteerd met kleinere voertuigbezettingen. Aan de andere kant staat de vrijwilligheid van de brandweer onder druk, door strakkere normering en verzakelijking. Juist die vrijwilligheid is, buiten de grote steden, de basis voor een betaalbare brandweezorg. Door consessies te doen aan de veiligheid van de brandweelieden, komt de vrijwilligheid nog meer onder druk te staan. Goedkoop wordt duurkoop.

KORTOM?

De druk op het vrijwilligersschap wordt verhoogd waardoor het lokale vakmanschap geen meesterschap meer kan blijven.

INZET VAKVERENIGING BRANDWEER VRIJWILLIGERS (VBV)

De VBV zet zich in om de Brandweer Vrijwilligers blijvend te binden aan de lokale gemeenschap. Wij nodigen u uit om samen met ons de versterking in gang te zetten. Daarom adviseren wij u om in de collegeprogramma's 2010-2014 een aantal passages op te nemen die de geschetste ontwikkelingen moeten keren en deze vorm van bijzondere burgerparticipatie versterken.

AANBOD VBV

De VBV adviseert de gemeenteraadsleden om de onderstaande alinea's op te nemen in het collegeprogramma voor de jaren 2010-2014.

- De Brandweer Vrijwilligers zijn in onze gemeente en/of veiligheidsregio's de dragers van de lokale brandweezorg (behoudens in de grotere steden) en vormen de ruggengraat van de rampenbestrijding. Zij verdienen de komende raadsperiode nadrukkelijk aandacht gelet op de ontwikkelingen rondom schaalvergroting, rechtspositie, vakmanschap om een betaalbare en snelle hulp aan onze burgers en het bedrijfsleven te borgen.
- Het college B&W wordt opgedragen in eigen gemeenten en binnen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio een actief beleid te voeren om de Brandweer Vrijwilliger niet alleen te zien als de professional die zorgt voor brandveiligheid, maar ook zijn voorbeeldrol als vrijwilliger in de lokale gemeenschap te benadrukken. Hem of haar te blijven benutten en te faciliteren door hun rol binnen hun eigen kazerne te verstevigen bij aanschaf, onderhoud en gebruik van materieel, verplaatsing kazernes en het verenigingsleven in en rondom een kazerne.
- In het kader van het Europese jaar voor de Vrijwilligers in 2011 aparte lokale en regionale campagnes op te zetten om in dorpen, steden, wijken en buurten actief aandacht te besteden aan deze bijzondere vorm van burgerzin die de leefbaarheid en veiligheid verhoogt.

- De Brandweer Vrijwilligers te ondersteunen in hun rol en taak voor een veilige lokale leefomgeving.
- De gemeenteraad spreekt met het college af om jaarlijks een separate rapportage te ontvangen, waarin
 1. voor elke voorgenomen bezuiniging en elke nieuwe norm vooraf wordt onderbouwd welke invloed dit heeft op de belasting en de motivatie van de Brandweer Vrijwilliger om te voorkomen dat goedkoop, duurkoop wordt,
 2. de stand van zaken wordt weergegeven ten aanzien van aantoonbare verbeteringen op het gebied van werfkracht, participatie van bevolking bij de brandweezorg in de volle breedte, bezettingsgraad (tekorten, wachtlijsten), sfeer, medezeggenschap en eventuele problemen en daarbij behorende oplossingen die op dat moment aan de orde zijn en
 3. de borging van normen en regels vooral gevonden wordt in mensen en cultuur en niet in papier en bureaucratie!

MEER INFORMATIE

Deze factsheet wordt u aangeboden door de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV). Deze is ook te downloaden op www.brandweervrijwilligers.nl bij publicaties. U kunt ons mailen op info@brandweervrijwilligers.nl of via de op de website aangegeven telefoonnummers bellen.

TOT SLOT

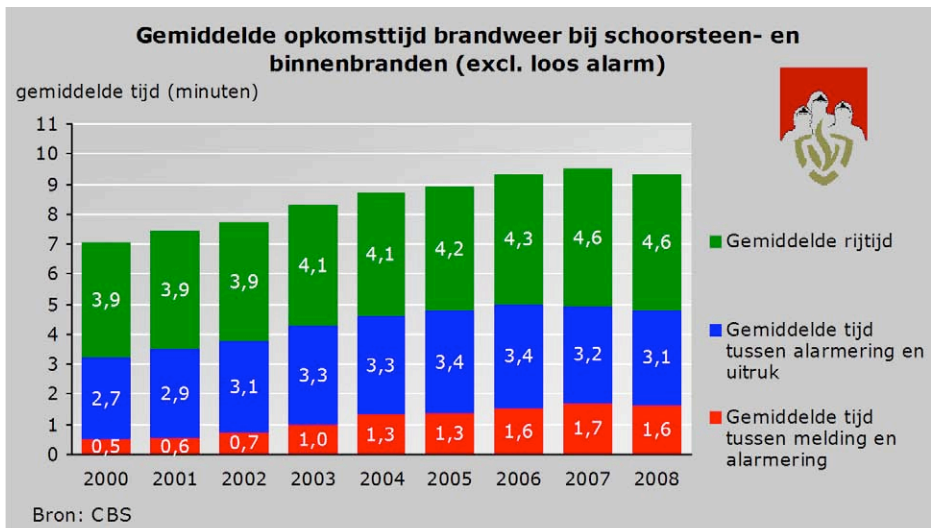
In onze publicatie "Passie met een gouden rand" van september 2009 verzochten wij raadsleden en politieke partijen kennis te nemen van belangrijke landelijke trends en het thema "Brandweer Vrijwilliger" op te nemen in de verkiezingsprogramma's voor 2010-2014. Twee van deze trends, opkomsttijden en de uittocht van Brandweer Vrijwilligers, zorgden voor grote aandacht in de landelijke media,

bij gemeenten en in de Tweede Kamer. Tot op dat moment was immers de aandacht vooral gericht op de negatieve rol die Brandweer Vrijwilligers zouden spelen in het oplopen van de opkomsttijden door een verminderde beschikbaarheid overdag.

Het stille en verontrustende vertrek van honderden Brandweer Vrijwilligers in de laatste jaren was volledig onderbelicht gebleven. De VBV heeft zich daarbij gebaseerd op cijfers van het CBS. Door de toepassing van andere rekenmethodieken binnen het CBS hebben wij, in overleg met hen, de trends aangepast.

RECTIFICATIE ¹

Eerst opkomsttijden: de tijd van melding tot aankomst voor de deur. De aanpassing betreft voornamelijk de verwerkingstijd van de Regionale Alarm Centrales bij schoorsteen- en binnenbranden. Na herberekening door het CBS geeft de onderstaande grafiek een correct beeld van de ontwikkeling van de opkomsttijden van 2000 - 2008. De VBV is van mening dat, als de verwerkingstijd van 1,6 minuut (2008) wordt teruggebracht tot een halve minuut, er vrijwel geen overschrijdingen meer zijn van de wettelijke opkomsttijden bij binnenbranden.

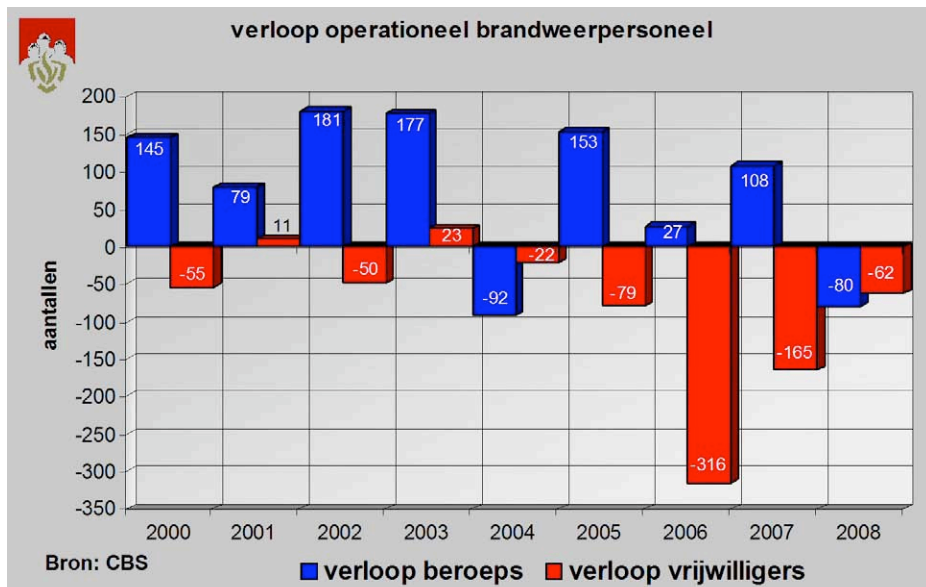

¹ Gepubliceerd in het artikel "brandweer in 2008 sneller ter plaatse", www.cbs.nl, 7 oktober 2009

Immers, ondanks honderden miljoenen investeringen in meld- en verwerkingsapparatuur in de Regionale Alarm Centrales zijn de verwerkingstijden niet verminderd maar verdrievoudigd.

In dezelfde publicatie waren ook cijfers van het CBS opgenomen over het aantal personeelsleden in operationele dienst bij de brandweer. Deze cijfers bleken over de verslagperioden 2007 tot en met 2009 een verwerkingsfout te bevatten. In de onderstaande grafiek zijn de gecorrigeerde gegevens opgenomen.

Het CBS betreurt deze omissies maar is samen met de VBV blij met de helderheid die de nieuwe cijfers nu hebben gebracht.

De Tweede Kamer op 27 januari 2010

De stille leegloop van Brandweer Vrijwilligers is gestart. De Tweede Kamer nam tijdens het debat over de Aanpassingswet Veiligheidsregio's en het Besluit Veiligheidsregio's met minister Guusje ter Horst op 27 januari geen genoegen met deze terugloop. Er moet volgens de leden van de Tweede Kamer voortvarend worden gewerkt aan het uitbreiden van het aantal Brandweer Vrijwilligers.

De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers heeft de volgende publicaties uitgegeven.

- Nummer 1 "Een veilig Besluit?" Juni 2008
- Nummer 2 "Een sterke Brandweer vraagt een sterke basis " November 2008
- Nummer 3 "Model Rechtspositie Regeling" April 2009
- Nummer 4 "Brandweer vrijwilligers: Passie met een gouden rand" Augustus 2009
- Nummer 5 "Onmisbaar! Colleges aan zet: duurzaam en betaalbaar" Maart 2010

Deze publicaties zijn gratis te downloaden op onze website:
www.brandweervrijwilligers.nl

*De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV) stelt zich tot doel de belangen van de ca. 22.000 Brandweer Vrijwilligers in Nederland te behartigen. De ontwikkeling van het brandweervak staat daarbij centraal. Het behoud van deze mooie vorm van lokale burgerbetrokkenheid en rechtshpositionele onderwerpen zijn daarnaast onderwerpen waar de Vakvereniging zich voor inzet. Meer informatie:
www.brandweervrijwilligers.nl.*